

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овай листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 краиц. за трипутъ. № 47.

ЦРНИЙ ПРОСИЯКЪ.

(продужено.)

V.

Генераль Леклеркъ быяше се съ французскомъ трупомъ извезао на Санъ Доминго. Нѣгово прво предузеће было е, лейтнанта Лефевбра произвести за капетана, ерь е нѣгово снажно и мудро поступаиѣ одржавало безбедность у предгорской вароши (Санъ Домингу) крозь дуже време. Тврдо одважанъ, да се овогъ благоволеня достоянъ покаже, удвои новый капетанъ свою ревность. Врло често разгледаше онъ, праћенъ само своимъ црнцемъ Нептуномъ, непрегледне усеве шећера и кафе, кои варошь обкружаваху; често усуђиваше се одлазити и у саме планине да разгледа места побунѣны црнаца. Ови су были сада правилно уређени. Нѣова сила была е велика, нѣовъ начинъ ратованя грозанъ и врло опасанъ. Више путій западао е капетанъ Лефевбръ у заседу, и за свой животъ имао е благодарити само безпримерной храбрости, неустрашимой верности свогъ црногъ слуге.

Последный имао е одъ прилике 40 година, быо е високогъ, лепогъ узраста; нѣгове черте были су тако правилне, као што ѿ само црнацъ имати може. Осимъ тога карактеръ нѣговогъ лица одступао е на примѣтбе достойный начинъ одъ характера нѣговы едноплеменника: главный изразъ нѣговы чертій изьявлявао е искреность, оданость и велико постоянство.

Напоследку именовано свойство не га задржало да небуде найпослушный одъ свою слугу. Нѣговъ господаръ поклоню му е слободу и текъ одъ овогъ дана постаде онъ правымъ робомъ. Одъ тада постао е онъ према капетану Лефевбру приврженъ безгранично. Ма какве да су были заповести капетанове, Нептунъ ѿ е испуњавао тако точно као машина. Ове заповести се би разяснявати, држао бы онъ за будалаштину; а ны заборавити, нѣму бы се то чинило да е злочинство.

При свемъ овомъ савршеномъ одреченю себе самогъ и овой безграничной оданости, быо е Нептунъ вр-

ло гордъ на то, што е слободанъ. Съ ономъ благомъ простодушносћу, коя е свойствена людма подобногъ начина мишленя, имао е онъ начело, да збогъ тога право наше негубимо, што га неупотреблявамо. Доста му е было само сетити се, да кадъ бы онъ само хтео, свака бы свеза престати морала. Но онъ быяше тврдо одважанъ, ову свезу никадъ нераскинути, будући бы у овомъ случаю свогъ доброгъ господара морао оставити.

Између капетана Лефевбра и нѣга владала е у осталомъ найподпуня узаймна приврженость. Капетанъ полагао е неограничено поверенъ у свогъ цнца. Онъ бы безъ сваке сумнѣ свое найвеће благо нѣму на чуванъ поверю.

И опеть сакрю е онъ одъ нѣга одну тайну. Капетанъ любю е Флоренцію де Вале. Свако вече одлазио е онъ къ нѣой тайно. Првый путъ хтео е црнацъ за нѣмъ ићи; али на капетанову заповестъ морао е одъ тога одустати. Нептунъ небыяше учтивъ служитель по начину европски служителя, кои свое господаре кадъ кадъ и противъ нѣове волѣ служе. Воля капетанова за нѣга быяше членъ вѣре. Што му е капетанъ наложио чинити, Нептунъ е чиню; да, кадъ бы му онай казао: „уби ме! сумня е, да лъ бы дугачакъ ножъ цнца на миру за поясомъ нѣговимъ остао быо.

У целой предгорской вароши вальда е капетанъ Лефевбръ быо единый, кои о порочномъ владаню Флоренціе ништа не знао. Онъ е држао да е она непорочна. Флоренція, коя е нѣга за предметъ своіой бурной и непостоянной ѣуди изабрала, разширила е свою очараваяћу лепоту као непрозрачно покривало између нѣга и истинел. Капетана и врло е лако было преварити. Исключительно занимаюћи се са пословима свое воене службе и свое любави, имао е онъ само Флоренцію предъ очима, и Флоренція умеде, кадъ е хтела, представити се као каква светиня. Явный бракъ између два любећа се лица изъ два узрока быо е немогућанъ; девойка была е малолѣтна, а капетанъ не могао у бурнымъ обстоятелствама, у којима се налазио, тражити саизволенъ одъ свое предпоставлене власти; они се тайно венчаю.

Разуме се по себи, да е Флоренција својомъ младомъ супругу прећутала о сину енглезовомъ. Кадъ она дакле по другій путъ постаде мати, осећао е капетанъ несмућену радостъ и нѣгова любовъ умлажавала се, ако е то иначе јоште могуће было. Флоренција напротивъ постане жалостна; нѣне фантазіе нестане, она се сећаше свогъ младогъ Алфреда, кои е удаленъ одъ нѣ растао, и само равнодушностъ осећаше спрамъ овогъ другогъ детета, а нѣговъ отаць досаданъ јој постаде.

Она се породила у оно време, кадъ е грађанскій ратъ поплавио био цео островъ. Побунѣни црнци почеше надмоћие задобјати. Двапутъ остављана предгорска варошь бунтовницима постаде пљномъ анархіе. Све што е капетанъ могао чинити быаше, да е роћенъ свогъ сина духовномъ влашћу дао потврдити; обичай, кои е јоштъ на гдиокимъ местима имао закону важностъ, и ово е учинио истый свештеникъ, кои е и бракъ благословіо био. Исти сведоци потврдише ово друго изясненъ.

Ови быяу слуга Флоренціанъ и еданъ мулатъ, именовъ Жонкилъ, коме е она даровала слободу, да бы оно дѣло могао извршити. Капетанъ узме преписъ одъ тога писменогъ сведочанства и дете буде предано на воспитаніе изванъ вароши у едну слободнимъ црнцима принадлежећу, неутралну кућу.

Неколико дана затимъ добые на бойномъ полю стоећій капетанъ преко вѣстника писмо одъ свое госпое слѣдуюћегъ садржая:

„Господине! Я сама држала да васъ любимъ, али сама се преварила. То е несрећа. Нећемо се више видети. Я сама пропустила казати вамъ, да я имамъ сина, кои нѣе вашъ, сина, кога любимъ, еръ е нѣговъ отаць единый человекъ, кога сама любила. Я узимамаъ собомъ ово дете, а ваше предамаъ вама.

Я чувамъ писмено нашегъ венчана. Оно може временомъ моме сину одъ ползе быти. Вашъ синъ само васъ потребуе.

Немойте покушавати тражити ме. Я оћу да се раздвоимо, и моя е воля непоколебима. Нека ме нико збогъ овогъ неопорочава; я сама едномъ такова Съ Богомъ.

Флоренція“

Капетанъ држао е да се у рѣвомъ сну вара. Онъ прочита чудновато писмо три, четири пута, и мислио е да е сишао съ ума.

Такавъ ладный безобразлукъ смути га тимъ више, што е своју супругу готово толико понитовао колико и любіо. Съ почетка хтеде онъ све оставити, те да Флоренцију потражи, па ма кадъ да јој се само освети. По томе за лютиномъ слѣдовало е презренъ, за презренъмъ очаяніе. Нѣговъ животъ био е засвагда порушенъ, онъ е на своју супругу полагао све свое надежде, сву своју срећу. Време, кое е съ нѣомъ проживіо, учини му се као усхићуюћій санъ, и двоструко ужасно было е садъ пробућенъ. У првомъ тренутку быаше скоро на то дошао, да се убіе; али онъ био е отаць и реши се да живи за свое дете.

Ово се неиспуни. Тане едногъ црногъ бунтовника уредило е съ тимъ другіе. Два или три дана доцніе,

кадъ е оно несрећно писмо приміо, буде нападнуто одъ лешъ капетаново одъ гомиле побунѣника. Капетанъ боріо се храбро, као и увекъ; али у тренутку, кадъ е напредъ ступао, да на већъ пола потучене црнце нападне, згоди га тане у прси и онъ паде на руке свогъ верногъ слуге. Нѣгова последня мисао была е на нѣвогъ сиротногъ безъ отца оставшегъ сина, кога е онъ безъ помоћи на земљи остављао.

Што се госпое Флоренцие Лефебвръ де Валетиче, она узме, пошто е своіомъ красномъ рукомъ написала оно, любви достойно писмо, кое смо читателю саобштили — свое діаманте, снабдъ се знатномъ сумомъ новаца, и оде на еданъ енглескій островъ, одакле преће у Лондонъ. Овде дозна она изъ едны французски новина за смртъ свогъ супруга. Ова вѣсть натера јој смешенъ на нѣне ружичне устне. Она быаше слободна, савршено и засвагда слободна, и нѣнъ синъ имаћаше име, кое му нико немогаше опроврћи. Небыаше ли она удовица капетана Лефебвра?

Скоро потомъ добы она јоштъ и другу вѣсть, коя е мањ пріятна была; еръ ова се тичала триумфа црнца на Санъ Домингу и прогнана Француза. Флоренција види се изненада упропашена.

Али она е была млада, за чудо лепа, и разумеваше съ остатцима свои спомоћны извора произвести велико дѣйство. Два три туцета одличны кавалѣра већъ су се была упрегла у нѣна побѣдна кола. Употребивши противъ Енглеске иста начела, којима јо е енглезъ научіо, упропастити знаменито число членова високогъ парламента, негризући се нималко, што е разорила финансијно стањ. Кадъ се затимъ овогъ сјајногъ, али у основу бедногъ живота наситила, склони се своју руку младомъ едномъ лорду пружити, кои се сматрао за најсрећниегъ и најодабраніегъ одъ своју смртны.

Међутимъ младый Алфредъ дораста и постане високъ, недотупаванъ младићъ, кои знаћаше се поредъ свое матере врло добро извальвати на меканомъ ястuku у колма Милорда. Онъ ништа нѣе знао, али ништа нѣе хтео ни учити одкудъ се могло праведно надати, да ће съ временомъ быти кицошь.

Мулатъ Жонкилъ слѣдовао е своіој госпои Двогубо слободанъ чрезъ свое ослобоћенъ и свое задржаванъ у Енглеской, падне му едномъ на паметь една лудорія, коя га на ново учини робомъ. Као накнаду зато смео се онъ фалати у Енглеской своимъ новимъ именовъ Жуанъ де Караль и свакомъ потврђивати, да е онъ Андузаць и чистый хидалго (благородникъ).

На тај начинъ образовале су се за Флоренцију и нѣну околину последнѣ године французске републике

Она стаяше на врѣу финогъ света лондонскогъ, и нѣна торжества посрамише остала овогъ рода. Лордъ Корнбури, кои е био притяжатель пола графства Норфолка, дао бы био свои 20 и неколико двораца за еданъ нѣнъ осмей; добрый господинъ любіо јо е, тако, да нѣе много више одъ три фунте печене говећине о ручку ео.

Ово необично уздржаванъ или можда зао утицај, кои е чинила лепа креолка свуда, кудъ е годъ долазила,

Учинивши, да нѣгово високородіе лордъ Цонъ Корнбири у цвѣту свои година умре. Нѣга саране на своимъ добрама, а нѣгови отмѣни пріятельи, кои су као што трета уважавали нѣгова любви достойна свойства, попили су више чаша рума за нѣговъ славный спомень.

Флоренція дакле постане по другій путь удовица. Нећемо рећи да е за своимъ мужемъ яко жалила; али е она проливала искрене сузе за свое сјайно господство, кое іой уедно съ достоинствомъ Пера (достоинство члена прве камере) нестало и прешло у руке другога лорда Корнбири, кои е умршемъ у двадесетъ четвртогъ степену сроданъ быо. Флоренція е проклињала у дубльини свога срца варварство енглескогъ законодавства, и завери се никадъ неудавати се — за члена овогъ према женскимъ неучивогъ народа.

Она остане своје завету верна.

Године 1806. дође. Флоренція е свою 30-ту годину навршила, али е іоштъ была онако исто очараванъ; могло се рећи, да ю е и само време поражено нѣномъ лепотомъ, поштедило. Читава гомила просіоца навальивала е око нѣ, да добые нѣну руку, и почивили су иляде будалаштина, само да позоръ нѣнъ на себе привуку. Флоренція остаде неумолима. Она е имала свой планъ.

Одъ неколико месецій быяше се у Лондону настанио еданъ французскій эмигрантъ, кои е дотле Лудвика XVIII. у Митави и на другимъ местима служіо. Овай благородникъ притяжавао е, неузимаюћи у видъ знаменитъ губитакъ, причинѣнъ французскомъ революціомъ, іоште врло велико за едногъ Француза иманѣ. За каквогъ лорда то бы было маленкость; онъ месечно ніе имао више одъ 50.000 франака. Онъ се звао маркизь одъ Рембри, быо е удоваць и имао е одну кѣрь одъ 6. до 7. година.

Младый господинъ Алфредъ Лефевръ де Вале имао е наскоро ући у свою 15-ту годину. Флоренція мишляше, да ће господична одъ Рембри временомъ за нѣга добра партія быти. Да бы се овай саюзъ могао удѣйствовати, рачунала е она на свое знаменито положенѣ, на упливъ, за кои се надаше да ће на маркиза добыти, на любви достойна свойства младогъ господина Алфреда Лефевра де Вале и т. д. И господинъ одъ Рембри показуюћи се справмъ дражестій креолке врло пріемливъ, морао е видети како нѣгова нѣжность, по свему судећи, безмерно расте. Искусство е показало лепой удовици већ неколико путій, да човекъ, ма како да е онъ упоранъ, не може нѣной очараванъ силой за дуго противстояти. Но опетъ ко може добаръ стаяти, за оно што ће се догодити?

Испрва чинило се, да е све по вољи Флоренціе. Господинъ маркизь одъ Рембри, кои е као удоваць врло жаліо свою любви достойну и добродѣтелну супругу, сматрао е креолку за достойну, да заузима место супруге, кою му е смръь отргнула. Онъ іой поднесе свою руку и буде примлѣнъ. За првый неколко месецій ніе се могло владаню Флоренціе ништа пребацити; она представляше савршено ролу добре домаћице, и хтеде предузети воспитавати младу Елену. Маркизь

быо е срећанъ; онъ ее радоаше врлов, и све е више себи срећу честитао, што е такоу жену изабрао.

Али наскоро еданъ облакъ замути ову срећу. Господинъ одъ Рембри дозна да е преваренъ. Флоренція ніе могла за дуго крити свою притворность; она е была іоште еднako ѣакъ енглеза са Санъ Доминга. После прве погрешке претвараше се као да се покаяла, знаюћи, да одъ нѣжности маркиза зависи будућность нѣногъ сина. Господинъ одъ Рембри опрости іой, аль му остаде жаока у срцу и нѣгова уврећена гордость показивала му е непрестано трѣнь на нѣговомъ грбу. Маркиза поставши овомъ благосћу само дрзновенія, поче сматрати свогъ супруга као едногъ одъ оны слабы людій, кое, кадъ ій ко неправедно увреди, само еданъ осмей кдарь е ублажити. Она се варала, и кадъ е увидила свое заблућенѣ, већ е было доцне, да се поврати. Господинъ одъ Рембри остаде за свако доба за ню строгъ, неумитный судія. Онъ ю више ніе любіо.

(продужиће се)

РОБЛѢ НА КАВКАЗУ.

II.

(продужено)

Онай планинаць, кои знаѣшаше рускій, рекне іой, да се она небрине за свою дѣцу, кою ћеду они Шамилу одвести. Садъ већ быяше време за полазакъ; Миридаць понуди іой едногъ коня, но она е волела нѣи пешке, да се само не разстане са своіомъ маломъ Лидіомъ. Садъ се крене цела чета; но княгиня неопази нигди ни едну одъ своей састрадалицы, — она быяше сама усредь дивлѣ гомиле суровы планинаца. Текъ што су изъ села изашли, буйне са своіу страна пламень изъ Цинналскогъ двора. Неколико сатій доцніе послао е князь Давидъ два коняника къ своіой фамилии, но ови ненаѣше ништа до саме развалине и две женске, княгиню Тиню и стару дадилю княжеву. Прва се сакрила у одной мрачной соби, а ова друга можда е побудила сажаленѣ дивлѣ Чеченаца. Готово ванъ памети сѣдила е она усредь пушећи се развалина и певала е тужне песме, конма е описивала пустошь и ужась, кои е она очима гледала. Понегда текъ прекидала е песму викомъ: „Давиде, гди си ты?“ — Све пакъ остале женске изъ двора, бромъ 21, и еданъ младъ дечко, буду одъ Чеченаца у робство одведене.

III.

Станъ Шамиловъ протезао се испредь подкалске куле, и Чеченцы упутили су се тамо са зароблѣныма у Цинналду госпама. Княгиня Варвара Обреліяни и нѣна неѣака млада княгиня Нина Гаратовъ, и сва деца княгинѣ Анне буду безъ икакве штеднѣ и сажаленя у робство одведена. Планинци су роблѣ роздвоили, и тако е княгиня Чавчаваца была сасвимъ сама и одвоена у гомили дальи планинаца, незнаюћи ништа о своимъ и своіой дѣцы. Она е изгубила едну папучу и была е яко повредила ногу. Съ тешкомъ мукомъ ишла е ядна княгиня напредь, држећи у наручу свою малу ћерку Лидію. Миридаць е яшіо за нѣомъ, безъ икаквогъ чувства човечности

и сажалена тукао е кадъ и кадъ княгиню своимъ „плетомъ“, т. е. яко удлетеномъ кожномъ камціомъ, да бы само брже ишла. Садъ се морало прећи преко двѣ рѣке, Кисискева и Алазана. Кадъ су прелазили Кисискевъ рѣку, загибила се княгиня, и бы се безъ помоћи едногъ снажногъ Чеченца и удавила. Ова страдања склоне най-после Мирида те метне княгиню за собомъ на коня, и да небы доле пала, веже іой руку за свой поясъ, а и дете узео е преда се у свое руке и тако пређоше поपालно и порушено село Кандо. Кадъ се чета иза села мало зауставила, опазила е княгиня едну одъ свойй служавкѣй, Василию съ нѣнымъ сыномъ Александромъ у руцы. А у долини видила е княгиня свою ћерку Томару у рукама едне Полькинѣ изъ Цинондала. Садъ пређу при найвећемъ плюску преко Алазана. Миридацъ постане човечни и дозволи майки, да надои свое ядно детенце.

Међутимъ изпадне жени дворскогъ управителя Цинондалскогъ за рукомъ да се приближи своіой госпои, и каже іой да е видила едногъ одъ сынова Шамиловы, Казимихана, и да е онъ за княгиню едногъ коня обећао. Служавке су водиле бригу о осталој дѣцы. Тако су они у лету прелазили преко дивљи и опустошени предѣла. Чеченцы су обукли женске и дечіе хальине, а неки одъ њи носили су сребрно посуђе у поясу. Найпосле позна княгиня у гомили свою сестру Варвару и обе заробљенице тврдо се садъ завѣре да се една одъ друге не разстану. Княгиня Варвара яшила е на коню у своме црномъ одѣлу и безъ покривала на глави. Она е страдала манѣ одъ нѣне сестре. Ова млада и дивно лепа госпа мислила е, да ће при плячканю Цинондала животь изгубити, а садъ уместо ударца оштрога мача нађе се изненада у рукама едногъ планинца, кои іой е изьявљивао свою любовъ и хтео е загрлити. Но она се съ огорченѣмъ одъ нѣга отргне, планинца застиди нѣно поносито владанѣ и онъ ю замоли за опроштай. Затимъ іой набави едногъ богато по начину Чеченаца оседланогъ коня, и обколѣна одъ Чеченаца, кои су нѣногъ Шамиломъ заробљеногъ супруга познавали и ѣалили, прешла е она савъ путь. При прелазеню преко Алазана видила е она изъ дальнине нѣно дете у рукама дадилѣ. Одъ целогъ друштва само е едно лице нестало, а то е была госпоя Дрансей, француска гувернантка.

Чета планински коняника приближила се међутимъ къ брегу „Констки“, гди е руско одѣленѣ подъ капетаномъ Китровомъ у засѣди стаяло. Обе княгинѣ, обколѣне своимъ пратиоцима, приближиле су се већъ быле брегу на пушкومتъ. Наѣданпутъ се породи страшна забуна и вика. Куршуми зазвижде са своіу страна. Чеченцы даду коньима своима другій правацъ и нагну къ планини бегати. Као стрела ездіо е Миридацъ иза кога е княгиня Анна сѣдила. Она се трудила, изтргнути свою везану десну руку одъ Миридца, ерѣ она е већъ была сасвимъ малаксала и не могла више држати съ едномъ рукомъ свою малу ћерку. Све узалудъ! Јошть еданпутъ врдне конь на страну издете излети княгинѣ изъ руке. Глужъ и нечувственъ за вика и јукъ увелѣне майке продужи Миридацъ свое беганѣ. Брзина планински коня за кратко време изведе ій ванъ домашая руски куршума но они су великѣй губитакъ у людма претрпили. Више одъ 400 лю-

дѣй изгубили су они кое мртвы кое ранѣны, бегаюћи све далѣ и неосвртаюћи се на мртве и ранѣнике, кое су за собомъ оставили. Путь одъ брега Контски до стана подкалскогъ быше много теготни за обе княгинѣ, кое су се у забуни и гунгули боя раздвоиле и текъ после два дана стигну на мѣсто свога опредѣленя. А шта е было међутимъ съ остальымъ робльмъ? Една друга одвоена чета одвукла е младу княгиню Баратовъ и госпою Дрансей. Съ ономъ првомъ поступили су планинцы улюдно. Францускиня напротивъ много е претрпила и страдала. Еданъ Миридацъ свукао іой све хальине, и оставіо е на нѣой само кошулю, ципеле и мидеръ (напрсну утегу), и кадъ е годъ посустала одъ умора, тукао ю е безчовечный Миридацъ камціомъ, да бы брже ишла. Но шта су сва ова страдања и муке у сравненю съ оныма, коя е княгиня Анна као мати и као госпоя оплячканогъ двора претрпила? Незнаюћи ништа о судби свое остале дѣце, видила е она собственымъ очима смръть свое малене ћерке, и морала е садъ као безъ душе и полумртва одъ умора слѣдовати бегаюћимъ у планину Миридцима и своимъ патриоцима. Она падне на путу съ коня, они е пошну на другогъ коня, и тако су ездили као муња преко гудура и кланаца крозь дивль предѣле, догодъ нису найпосле у ноћ стигли на едну чистину у планини.

Планинцы простру подъ едномъ дрветогъ за княгиню еданъ покровацъ коньскій, а свудъ унаоколо полежу Чеченцы. Неки одъ њи ели су леба и мяса; княгиня заиште пити и они іой донесу воде у едномъ великомъ суду, кои е затиснутъ быо едномъ фишекомъ. Затимъ заспе планинцы, и садъ е текъ княгиня добила времена, размышляти о своіой грдној несрећи. Шта ће одъ нѣ быти, ако нѣнъ мужъ погине, ако она свою дѣцу више не види и ако у рукама Варвара остане! Докъ е она овако у суморне мысли погружена стаяла, зачуе она уѣдан-путъ изъ дальнине умилне гласове едне жалостиве пѣсме, коіомъ се у онымъ предѣлима успавлюю дѣца. То быаше дадила дѣтета нѣне сестре: а наскоро затимъ проговори неко иза дрвета тихымъ гласомъ: „Има ли овде какве христіанске душе? нема ми одговора, я бѣдна и одъ целогъ света остављена молимъ за тумалость.“ То быаше гласъ едне княгинѣне служавке, по имену Нине, коя чимъ угледа княгиню, одма приђе къ нѣой и трудила се свући оно мало хальина са себе, да покріе свою госпою, коя е одма позове да седне до нѣ. Вѣрна служавка покрила е госпою своимъ хальинама и своимъ тѣломъ, и стаяла е овако дуго у овомъ положаю, но све узалудъ. Княгиня не се могла угреяти, она се сва тресла одъ грозничне езе. Међутимъ приповедала іой е Нина, како су е Чеченцы у Цинондалу, съ претпѣомъ, да ће е убити, вукли одъ себе до себе, да имъ изда све сакривено, што се по мыслѣнню Чеченаца налазило у двору Цинондалскомъ, и како е она была последня, кою су планинцы изъ замка одвели. — Тако княгиня ову прву ноћ проведе.

Чимъ е данъ освануо, продуже планинцы свой путь. Наскоро дођу они до едногъ тако стрменитогъ планинскогъ подножја да се нису могли съ коньима горе успети. Они давде сиђу съ коня и почну се пужати узъ висину, држећи се рукама за стабла чбунова. Кадъ е княгиня на по пута стала, они су іой грозили мачемъ, и

кадь Чечанаць види да ће княгиня у несвѣсть да падне, онъ е узме на раме и однесе е на высину. Кадъ су се већъ горе попели, зауставе се они мало. Близу княгини пасао е еданъ коњъ, а на седлу његовомъ быаше везанъ еданъ цакъ, изъ когъ е на ужасъ княгини вирила нога малогъ детета. Она емыслила, да е у томъ цаку мртво тѣло буди когъ њногоъ детета. На њне молбе отворе планинцы цакъ, а мала Томара скочи жива и здрава изъ цака и падне майки своіой око врата. Чеченцы были су е везали на коню, да не бы доле пала, а у цакъ су е метнули да се не бы изгребла о чбунове и грание. Но планинцы не оставе Тамару кодъ майке; они дете опетъ одведу, и тако остане княгиня опетъ сама. Садъ су были само неколико сатій удалѣни одъ подвалске куле, гди е Шамиль са своіомъ маломъ войскомъ становао. Кадъ су већъ тамо стигли, примѣти княгиня съ удивљивѣмъ, да су се њни пратиоцы у гомили загубили. Они су се по свой прилицы уплашили одъ гнѣва пророковогъ (т. е. Шамиловогъ), кои бы ій за цело и постигао бы, да е онъ само дознао нечовечно и свирѣпо поступањ њіово.

Неколико планинаца опазе несрећну госпу, која е имала на себи само едну изцепану кошуљу, чја е лепа коса была сва прљава и која е едва стояти могла на своімъ њжнимъ и крвљу изъ раана обливенимъ ногама. Наскоро обкруже е са своју страна дивљы војници и мѣрили су е любопитнымъ и продрзљивымъ погледомъ. То су были Лезгијанцы, кои по спољашности своіой неизгледаю тако величественно као Чеченцы. Лезгијанцы су люди ружни и сурови и сачињаваю главну массу Шамиловѣ войске, Чеченцы пакъ есу езгра те войске. Княгиня маліе у несвѣсть пала. Наеданпутъ продре крозь гомилу еданъ човекъ у униформи руской, и приђе княгини. То быаше еданъ сродникъ княгини, князь Иванъ Чавчаваца, кои е при обрани едне слабе позиціе заедно са 30 војника одъ Шамиловы коняника заробљенъ быо. Онъ одма одведе княгиню у кулу, предъ коіомъ е стајо шаторъ предводителя планинаца.

IV.

У мрачной и влажной соби куле затече княгиня свою сестру и найвећу часть своіой служавкѣ изъ Ционда-ла; али жалость и очанѣ све е обузела. Но при погледу несрећне княгини разведри се њіова суморна туга. Чимъ она уђе унутра приступи къ њіойзіедна заробљена ђурђіанка, и проговори іой са страхопочитателномъ слободомъ: Княгинино, Чеченцы су убили мою матеръ и сестру. Ево овде едно дете, кое нема ко да одои, и кое ће скоро одъ глади скапати. Смилуйте се, княгиньо, и надойте га.“ Ова кратка молба буде наравно испуњена, и затимъ добио едну помршаву вечеру и заключе са доста спокойнымъ почиванѣмъ, данъ, кои е тако тужно освануо.

Предъ зору затруби труба, да разбуди Шамилове войнике. Одма затимъ ступи у собу кодъ княгини князь Иванъ Чавчаваца, и донесе сродницама своимъ довольне гласове. Онъ е свирѣчь добио одъ Шамила дозвољенъ, да ій може одвести у Дарги-Ведено, у престолномъ мѣсту Чеченскогъ поглавара (Шамила), гди ће княгини пребывати. Затимъ су добила изненадну посѣту; сынъ

Шамиловъ Казы-Махметъ уђе съ неколико Наиба (поглавара) у кулу. Онъ не говораше ништа съ госпойма; али Наиби су пытали княгиню, како се налази и савѣтовали су іой, да се преда своіой судбини. Они су такође покушавали, оправдати свое нападанѣ у Кахетію, говорећи, да су неки тамошњи кнезови писали Шамилу, да ће му се они покорити. Но кадъ њима княгиня изяви о томе свою сумню, онда іой покажу они нека писма, писана ђурђіанскимъ езыкомъ, говорећи, да су то та писма покорованя. Княгиня ій прочита; то быаху неки спискови о некимъ стварима и по свой прилицы нађена су та писма у каквомъ оплячаномъ замку.

Княгиня имъ то смешѣи каже. Одкудъ ты то знашь? запытаю е планинцы сасвимъ безазлено; ерѣ су они мислили, да княгиня непознае ђурђіанска слова. — „Одтудъ, што самъ видела и прочитала“, одгови княгиня.

Неразположени и зле вољ отиду Наиби и яве овај догађай Шамилу, кои имъ заповеди, да се у будуће уздржаю одъ свакогъ саобраштая са заробљницама. Затимъ яви пророкъ (т. е. Шамиль, ерѣ њга називаю планинцы пророкомъ, Имамомъ) княгиняма, да имъ онъ дозвољава писати сродницама своимъ у Тифлисъ. По обычаю земљ донесу имъ они мастиломъ напоенъ памукъ, дрвеный калемъ и папира. Княгиня Анна быаше іоштъ сасвимъ огорчена одъ рѣчій Шамиловы Наиба и ѡна сестра узе перо, и напише ђенералу Реаду, команданту руске кавкаске войске и грађанскомъ гувернеру на Кавказу (ономъ истомъ, кои е год. 1855. на Криму погинуо) слѣдуюће вѣсти:

„ђенералу! мы смо заробљене, мы трпимо оскудицу у свачему, дођите намъ у помоћ и явите нашимъ сродницама, у каквомъ се станю мы налазимо. Нашъ е адресъ: „У Дарги-Ведену, кући Шамиловой.“

Княгиня подпише писмо, кое предаду едномъ спремномъ писмоноши.

На скоро затимъ дође еданъ повѣреникъ пророковъ да позове княгини къ Шамилу. Оне нису хтѣле слѣдовати овомъ позыву, будући су оне у таквомъ станю, да нити предъ Шамила, нити пакъ предъ буди когъ одъ њговы заступника изаћи могу. Овај рѣшителный одговоръ ніе прошао свое дѣйство. Една служавка княгиниина добие дозвољенъ да оде у Шамиловъ шаторъ и да тамо између оплячканы хальина нешто за княгиню избере. Служавка, праћена одъ два стражара, отиде у шаторъ, и донесе еданъ свиленый огртачь, едну катибу (кожомъ постављеный мантиль) неколико марама, чарапа и стары ципела.

Истога дана, т. е. 26. Юнія 1854. године, добыо заробљнице налогъ, да буду спремне за путь у Дарги-Ведено. Тай путь имао е трајати три неделъ дана, и нова страдања и бѣде загорчавале су княгиняма ово тегобно путовањ.

Донаѣій театоръ.

Дете. Зашто тата Шумадинка выше невиче на жене?

О т а ц ѣ. Досади се сыне и на зло викати.

Мати. Ё ли истина човече да се пронашла руда соли у Србији.

Отацъ. Ёсть за цело.

Мати. Е хвала Богу, одъ садъ ће васъ манъ быти неславы!

Комшија. Ако nebude истина, онда не може нико казати да е то неслана лажъ.

ДОМАЊЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Ј А.

По гласу „Званичны Новина“ постављенъ е за дѣйствителногъ Канцелисту при Попечительству Просвѣщенія Мияило Ђ. Ђелешевићъ. Къ томе постављенъ е досад. Секретаръ Суда Окр. Црниоръчкогъ Милое И. Здравковићъ за привр. Члена Суда Окр. Пожаревачк., а на нѣгово место бив. Членъ Суда Окр. Рудничкогъ Јованъ Димитријевићъ.

У Окр. Валѣвскомъ Срезу Колубарскомъ, убила се изъ пиштола 4. пр. м. Аница жена Тодора Лучића изъ Буковца, која е пре два и по месеца изъ Ржане, Окруж. Ужичкогъ доведена. Узрокъ овогъ убиства тай е, што е она преко свое вољъ, а по нагону брата и матере свое за реченогъ Тодора удата.

— Поуздано можемо нашимъ читателѣма јавити, да е у Србији пронађена руда соли, и као што чуемо, двојица су већ донели пробу, која показуе да е врло добра со. Свакъ себи може представити, какавъ е то добитакъ за наше отечество и какво е то неизцрпимо богатство. Та руда соли кажу да е у Крушевачкомъ Окружию. Међутимъ ово о соли саобщтавамо по чувеню а мы е нисмо јоштъ лизали.

Р У С И Ј А.

Одъ врло велике политичне важности есу вѣсти, које намъ лађе „Камчатка“ „Владимиръ“ и други пароброди, а и путници кои изъ Петербурга долазе, доносе о новомъ устройству царско-руске флоте. Препорођењу и увеличаню флоте посветио се съ najveћомъ ревности и вољомъ великiй адмиралъ, великiй князь Константинъ, коме е царъ у томе погледу дао готово неограничена пуномоћства и власть. У Русији се садъ живо ради о тој великој цѣли, да се паризкимъ миромъ на црномъ мору изгубљена флота мудримъ сасредоточенѣмъ целе морске силе у балтискомъ мору не само накнади, но и далеко већма умпожи. Обе флотске дивизије, које су на црномъ мору становале, уништене су, и то које ратомъ, које пакъ преношенѣмъ избављногъ бойногъ матерiала и морски радioniца съ юга на обале источногъ мора, куда су се и сва знаменитiа лица одъ флотски екипажа, радioniца и бродница скупила. Страовити и пресилни морски градови на финскомъ заливу као и заоставше три флотске дивизије, које су рату сасвимъ незнатанъ губитакъ претрпиле, добываю тѣме особиту и неочекивану важность, и тѣме ће се већ надмоћие руско на источномъ мору, које е већ Петаръ великiй основао, јоштъ већма утврдити и све прибрежне државе тога мора побудити на najveћу пажню у смотреню овогъ новогъ и силногъ вреда и средсреде руске дѣлательности.

У Берлину 27. Мая. — Царъ е рускiй при полазку своѣмъ лицама, која су у непосредној околини нѣговой, наговѣстио, да ће скоримъ временомъ опетъ Берлинъ посѣтити. Ове изрѣжае оправдавао и спреманъ, која се како у Петербургу, а тако исто и овде у смотреню дужегъ бавленя удове царице руске у Палерму чине. Царица е одавно намышляла, да отиде изъ Вилдбада у южну Италию, но овај е путъ она текъ у Потсдаму тврдо заключила. Г. Кокошкинъ, садашнiй рускiй посланикъ при двору неапольскомъ послао е већ амо извѣстiа о тамошнимъ припремама за дочекъ високе госпође и нѣне велике пратнѣ, као и за дочекъ високи гостию, међу којима ће по свој прилици и царъ рускiй быти. Жива преписка између реченогъ дипломата и грофа Апраксина и баронз Маендорфа, кои стоје на челу царичиногъ дворянства, шиланъ многи сандука царичины стварiй у Сицилию и томе подобна показую, да се царица осећа доста снажномъ, ову нѣну намѣру извршити.

Ф Р А Н Ц У С К А.

Нiе могуће описати све оне жалостне поединости, које намъ доносе француски листови о грдној штети и опустошеню, које е водоплавъ у Француској причинио. 24. Мая вратио се царъ врло неразположенъ изъ Лиона у Паризъ, и држао е министерiално засѣданiе, које е 4 сата трајало, и у слѣдству кога е поднесенъ законодавномъ тѣлу предлогъ ради одобрения 10 милиона франака на ползу пострадавши. 25. Мая одпутовао е царъ у предѣле рѣке Лоаре, кои су далеко страовити опустошени, но ронски предѣли. „Монитеръ ди Лоаре“ пише о поплави рѣке Лоаре и други нѣны споредны рѣка слѣдујуће:

„У Амбоазу сва е ниже лежећа часть вароши поплављена; гвозденъ е путъ яко страдао, и великiй магазинъ за еспае однела е вода. Насыпи край Лоаре на четири су стране провалѣни, и савъ е околнiй предѣлъ на далеко опустошенъ. У Блоа-у нiе само ниже лежећа но и више лежећа часть вароши потопљена; најгоре е пакъ у Туреу, гди е сва варошь поплављена, а гди се само посредствомъ чамаца одржавао найнужднiи саобраштай. Гвозденъ е путъ ту сасвимъ растављенъ, велика су зданiа попадала и силнiй е еспапъ пропао. Близу зданiа, гди пристаю парна кола (банхофа) стајла е вода 10 стопа високо; путници су се морали на конопцима спустити съ прозора у чамце. Листъ „Журналъ де Ендръ-е-Лоаръ“ нiе могао изаћи, будући е сва књигопечатня у води. Изъ Анжера јавляю, да е јуче вода провалила бедемъ између ове вароши и Нантеса. Лепа доли-на бофортска претворена е у пространо езеро. У Орле-

ану продрла е вода у солске магазине и уништила е више одь 100.000 килограма.

У Паризу и свима варошима Францускимъ купе се добровољни прилози за олакшањѣ судбе пострадавши, и већѣ су многи милиони скупљѣни. Али све то изчезава према грдној штети, коју е водоплавъ причинио. Сама рѣка Лоара учинила е за 600 милиона Франака штете.

Царъ е у южной Француской дочеканъ съ найвећимъ одушевљѣнѣмъ. Онъ е свудъ, кудъ е годъ пролазио, дѣлю велике суме бѣднима и тако рећи расипао е злато рукомъ својомъ.

— Грофъ Морни послао е 20 коня и 8 кола у Хаврѣ, а одандѣ ће се оправити у Петербургъ. Нѣгова ће свита бити многобройна, и една часть нѣговы чиновника и служителя већѣ е напредъ отишла. Нижи чиновници законодавногъ тѣла отимаю се за честь, ко ће грофа Морни-я у Русию пратити.

— Принцъ шведскій Оскаръ, путуюћи по сѣверной Француской, мал' нѣ животь изгубио. Конѣи се поплаше, и онъ заедно са своимъ ађутантомъ скочи съ кола, да се избави. Онъ се незнатно повреди, но нѣговъ се ађутантъ яко осакати. После овогъ догађая врати се принцъ Оскаръ одма преко Хавра у Паризъ.

Монсеньоръ Патричи, папѣи посланикъ при крштењу Францускогъ царевића, стигао е у Нимъ и одпутовао е далѣ у Паризъ преко опустошѣны одь поплаве Роне реке предѣла и варошѣи. При таквој неописаной бѣди нѣ време за сайный дочекъ и за торжества. У Паризу се разнео гласъ, да ће се крштењѣ царевића при обштой невољѣ ограничити само на црквене церемоніе приликомъ свечаногъ крштења царевића.

ЕНГЛЕСКА.

У Лондону 25. Мая. Новонаименованный енглескій посланикъ при петербуршкомъ двору, лордъ Водхузъ одпутовао е юче на свое опредѣленѣ у Петербургъ.

ПОЛИТИЧКІЙ ПРЕГЛЕДЪ.

По читавомъ свету влада узмућеность и неко потайно вренѣ. Свуда су распре и клице новы заплета; а найвећѣи позоръ обраћа на се распра између Америке и Енглеске. У сѣдници долнѣгъ дома одь 24. Мая изяви е лордъ Палмерстонъ, да Правительство истина нѣ добило никаквы званичны извѣстія о одпутованіи енглескогъ посланика изъ Вашингтона, господина Крамптона, но да е онъ дознао, да е истый свое пасоше узео и да се у Торонто-у, Канаду уклонио.

У сѣдници одь 26. Мая изяви Палмерстонъ, да е една лађа, коя е 10. Мая изъ Халифакса пошла, донела у Енглеску тай гласъ о Краптоновомъ одлазку, но да се та вѣсть досадъ нѣ потврдила. У осталомъ препоручио е лордъ Палмерстонъ дому, да се уздржава свакогъ претреса американскогъ питаня, будући е размирица са Америкомъ добила сасвимъ озбиљанъ изгледъ. Но онъ се при свемъ томъ нада, да ће се та распра безъ пре-

виданя дипломатски одношая утишати, и да ће здравъ разумъ надъ страстима побѣду одржати (?) Вашингтонскомъ кабинету поднешено е едно питањѣ за разрѣшенѣ, и овај ће се морати или овако или онако рѣшити.

Изъ свега овога види се дакле, да е ова дипломатска размирица текъ могућа, и да не мора башъ нужно за собомъ повући неприятельство и рать.

Врло е чудновато, што како енглески тако и американски листови овај рать за немогућанъ држе, и што сву кривицу на Крамптона бацаю. Американски листови веле: Противъ Крамптона, као нарушителя американске неутралности а не противъ Енглеске, управљѣне су неприятельске демонстраціе вашингтонскогъ кабинета; а „Морнинг-Адвертизеръ“ и „Постъ“ веле, да е Краптонъ свему овоме кривъ, и кадъ бы Краптонъ десетъ пута изъ Америке теранъ быо, то зато опетъ небы американскій посланикъ у Лондону, г. Далласъ, свое пасоше добио. Енглези, као што се види, показую похвалително и врло велико стрпленѣ, — но осимъ распре о нарушеніи американске неутралности има јошть други и озбиљни спорни питаня између Енглеске и Америке.

Признањѣ Валкера (Валкеръ е подпомогнуть потайно одь сѣверне Америке, на свою руку съ однимъ четомъ освоио неке предѣле у средной Америкѣ, съ намѣромъ, да тамо оснуе државу) одь стране саюза сѣверо-американскогъ, учинило е у варошима сѣверне Америке великій превратъ на ползу Валкера. Лађа за лађомъ иду Валкеру у помоћъ са помоћномъ войскомъ, ратнымъ потребама и новцемъ, и ако е веровати однимъ на острову Ямаики излазећемъ листу, то е се енглеска фрегата „Евридисъ“ већѣ потукла са Валкеромъ, будући е „Евридисъ“ при однимъ нападаніи Валкера на Грайтхунъ пуцала изъ топова на нѣову войску, и да му е 20 людѣи потукла. И Шпанія се меша у американску размирицу; ерѣ она сматра признањѣ Валкера за претню и угрожаванѣ острову Куби.

Шпанскій бригадиръ (ѣнераль бригаде) Моралесъ навезао се у Куби за у Аспинваль, да президенту републике Коста-Рике Мори, кои съ Валкеромъ рать води, понуди оружія, цебане и новаца, а неки веле и одну помоћну шпанску войску, да изгна Валкера. Тако дакле по найновимъ извѣстіяма сто е ствари. Положай е врло тугальивъ, раздраженость е съ обе стране врло велика, и пламенъ рата текъ што нѣ букнуо

— „Пей“ явля, да ће се комисија за разправљанѣ бесарабски граница састояти изъ слѣдуюћи лица: за Русию: ѣнераль Фонтонъ, баронъ Стакелбергъ и конзуль Кола; за Турску: Дервиш-паша и Муклисъ-паша; за Аустрию: полковникъ Каникъ; за Енглеску: полковникъ Стаунтонъ.

— Нови вѣстѣи о размирици енглеско-американской јошть нисмо добыли. Но судећи по начину, како се то питањѣ у парламенту и журналистики претреса и сматра, долазимо до тогъ заключѣня, да ће се Енглеска уздржавати одь насилны поступака. Но при свемъ томъ чине се нуждне припреме за случай каквогъ озбиљногъ

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Лондону 29. Мая. Овде е стигла садъ и званична вѣсть, да е енглескій посланикъ при сѣверо-американскомъ двору, г. Крамптонъ, зацело добыо свое пасоше одъ стране вашингтонскогъ кабинета. (Вашингтонъ е столицно место правительства сѣверо-американски саюзны држава.)

судара. Вѣсть, да е Енглеска наумпа, одѣленъ свое флоте на бермудскимъ островима удвоити, потврђава се.

— Као што се дознае изъ доста поуздане руке, Енглеска се яко преварила у надежди, да ће јој Француска у свакоме случаю па и у случаю рата протјаву Америце помоћи. Енглеска е по овомъ предмету пытала дворъ Францускій, и одговоръ е противъ свега очекивана испроасавимъ неповољанъ.

О Г Л А С И.

(3—3) Подписаный узима честь объявити почитаемой публици: да самъ отворио кафану и башту кодъ Лазе М. Белогъ са разнимъ добримъ пийемъ, костюмъ и квартирима, а и добромъ шталомъ за конѣ. Овимъ позивамъ и препоручуемъ се како овдашњимъ тако и странимъ гг. трговцима кои путую. Молећи за многобройну посѣту обећавамъ се да ће гг. гости на свако њово задовољство послужени быти.

У Шабцу 15. Мая 1856.

ДИМИТРИЕ КОПУНОВИЧЪ.
гоститель

Долуподписаный снабдѣвши кафану мою постоећу кодъ Дуда на теразіама съ разнимъ пийемъ, добримъ костюмъ и квартиромъ, а и съ добромъ шталомъ за конѣ, препоручуемъ се свима како овдашњимъ тако и са стране долазећимъ гг. трговцима за многобройну посѣту съ обећањемъ, да ће гг. гости на найвеће њово задовољство дочекани быти.

У Београду 6. Мая 1856.

Јосифъ Марковићъ.

СОБНЬЙ НАМЕШТАЙ

као: канабета, ормани, астали, крвети, огледала, лустери (поліелеи) и т. д.; а тако исто и

ОДЪ НОВА СРЕБРА

РАЗЛИЧНЕ ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

И ЗА ДОМАЉУ ПОТРЕБУ СТВАРИ

могу се у најболѣмъ избору, а ценомъ найумереніомъ добыти у Земуну кодъ

СИНОВА СПИРИДОНА АНДРЕВВИЧА.

Стецишта се отвараю:

1. При Суду Ок. Крушев., надъ масомъ поч. Милане удовице поч. Давида Божића изъ Трубарева, 13. Юнія.
2. При Суду Ок. Краинскогъ, надъ целимъ иманѣмъ пок. Јована Вебера, быв. колара у Неготини, до 13. Юнія.
3. При Суду Ок. Ужичкогъ, надъ целимъ иманѣмъ презадуженогъ Максима Богдановића изъ Ужица, до 13. Юнія.

4. При Суду Ок. Шабачкогъ надъ масомъ пок. Ђоке Чотрића изъ Шабца, 14. Юнія.

5. При Суду Ок. Њупрійскогъ надъ целимъ иманѣмъ поч. Гмитра Донића изъ Свилаенца, до 14. Юнія.

Продавање се на Лицитаціи:

1. Рана, кою е народъ Ок. Њупрійскогъ поклоніо на фондъ удовица и сирочадій свештеника и учителя, и то 10. 11. и 12. у Свилаенцу, 13. 14. и 15. у Параћину, 16. 17. и 18. Юнія у Њупри.

2. У В. Градишту Ок. Пожар. различна непокр. добра Ђирка Михайловића, 12. 13. и 14. Юнія.

3. У Лужицама Ок. Крагуев. непокр. добра Димитрија Јовановића 21. 22. и 23. Юнія.

4. У Ракинцу, Ок. Смедер. непокр. добра Спасоя Павловића, иначе Терзића, 12. 13. и 14. Юнія.

5. У Поповчићу, Ок. Пожаревачк. а) непокретна добра Јована Влайковића, 12. 13. и 14. Юнія, б) непокр. добра Ђорђа Влайковића, 11. 12. и 13. Юнія.

6. У Пругову, Ок. Пожарев. непокр. добра Мрате Стаића, 14. 15. и 16. Юнія.

7. У Чачку кућа съ плацемъ Јована Игњатовића, 17. 18. и 19. Юнія.

18. Юнія држаће се лицитаціа у Почетельству Внутр. Дѣла лицитаціа за набавку 5000 рифій плаве чое $\frac{1}{4}$ шир 14.000 риф. суре чое, 24.000 риф. бела цвилива, 30.000 р. платна кошуљскогъ 1 риф. шир. и 11.700 р. платна за поставу.

Јанко Николићъ, сарачъ изъ Ужица, проглашенъ е надлежнимъ Судомъ за расписућу.